

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobkyně: **S. T.**
bytem X
zastoupená advokátem Mgr. Petrem Hasalou
sídlem Radniční 13, 787 01 Šumperk

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2022, č. j. X, ve věci **přídavku na dítě**

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci (dále jen „úřad práce“) ze dne 28. 4. 2022, č. j. X. Úřad práce tímto rozhodnutím zamítl žádost žalobkyně o příspěvek na dítě (jedná se o dvojče F. T.) ode dne 1. 1. 2022.
2. **Žalobkyně v žalobě** namítala, že rozhodný příjem za čtvrté čtvrtletí roku 2021 zahrnuje uplatněné slevy na dvě vyživované děti, což úřad práce nerefletoval. Naopak, úřad práce správně do příjmů žalobkyně nezohlednil příjem 194 Kč, který představoval vyplacený daňový bonus. Pokud se nezohledňuje daňový bonus, stejně by se neměly do příjmů zahrnovat i slevy na vyživované děti. Jde o stejný charakter částek, pouze v případě daňového bonusu jde o přímý příjem a v případě slevy na dítě se jedná o zvýšení příjmu

žalobkyně (větší uplatněná sleva na děti znamená nižší daň z příjmů, a tedy vyšší příjmy žalobkyně). Přestože charakter těchto zvýhodnění spolu přímo souvisí, rozhodný příjem „reflektuje“ bonus, ale slevu na dítě nikoli. Jde o stejnou výhodu u příjmů žalobkyně ve vztahu k nezletilým dětem. Pokud by si žalobkyně neuplatňovala slevy na vyživované děti průběžně každý měsíc, ale až jednorázově v rámci každoročního daňového přiznání přímo u příslušného finančního úřadu, na příspěvek na dítě by dosáhla. To znamená, že v případě stejných příjmů bude nárok na přídavek na dítě rozdílný. Dochází tak k nerovnosti žadatelů se stejnými ročními příjmy, respektive diskriminaci žadatele, který slevy uplatňuje měsíčně a nepodává si sám roční vyúčtování daní. Výklad správních orgánů je v rozporu se zásadou zákonnosti podle § 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „správní řád“), se zásadou souladu s veřejným zájmem a se zásadou předvídatelnosti legitimního očekávání (§ 2 odst. 4 správního řádu). Rozdíly vznikají výkladem § 5 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“), kdy nárok na dávku je odlišný pro stejné příjmové skupiny žadatelů.

3. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** uvedl, že žalobkyně uvedla v žalobě námitky stejné jako v odvolání. V § 5 zákona o státní sociální podpoře jsou uvedeny druhy příjmů, které se považují za příjem pro účely stanovení rozhodného příjmu pro dávky státní sociální podpory. Jen tyto příjmy a žádné jiné (a tedy ani daňový bonus) nejsou příjmy rozhodnými pro posouzení nároku na dávky státní sociální podpory. Jedním z takových příjmů je příjem ze závislé činnosti, a to s výjimkou částky, která se považuje za příjem z důvodu bezplatného používání motorového vozidla pro služební účely podle zákona o daních z příjmů a s výjimkou částky odpovídající příjmu, kterého dosáhlo nezaopatřené dítě..., a to po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, po odpočtu dalších výdajů, odpočítávaných z takových příjmů podle zákona o daních z příjmů, po odpočtu pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pokud nebyly pojistné a příspěvek zahrnuty do těchto výdajů, po odpočtu daně z příjmů připadající na tyto příjmy.
4. V uvedeném ustanovení je rovněž určeno, v jakém období bude ten který příjem započítáván (zda v období, kdy byl příjem vyplacen nebo kdy byl zaúčtován). V zákoně o státní sociální podpoře je uvedeno, že příjem ze závislé činnosti se započítává pro účely státní sociální podpory po odpočtu (mimo jiné) daně z příjmů připadající na tyto příjmy. Není zde uvedeno, že tato daň z příjmu by se neměla snižovat o daňové zvýhodnění na vyživované dítě. Příjem ze závislé činnosti byl snížen o výši konečné daně z příjmů tak, jak byla skutečně odpočtena. Jakákoliv manipulace s výší daně z příjmů ze strany zaměstnavatele či dokonce žalovaného by byla v rozporu se zákonem o daních z příjmů. Nelze přistoupit na návrh žalobkyně, aby daň z příjmů byla upravena tak, aby dosáhla na příspěvek na dítě.
5. Žalovaný se neztotožnil s názorem žalobkyně, že postup správních orgánů byl v rozporu s citovanými zásadami správního řádu. Úřad práce i žalovaný postupovaly v souladu se speciálním zákonem o státní sociální podpoře, který upravuje druhy započítatelných příjmů, položky, o které lze tyto příjmy snížit, či ke kterým se nepřihlíží, i způsob jejich započítání, i v souladu se zákonem o daních z příjmů a správním řádem. Správní orgány

rozhodně postupovaly v souladu s veřejným zájmem, neboť tím je vždy posouzení nároku na dávku tak, aby odpovídal danému stavu věci a nebyl v rozporu se zákony, na jejichž dodržování má stát zájem. Žalovaný za veřejný zájem nepovažuje přiznání dávky státní sociální podpory v případě, kdy by to odporovalo příslušné zákonné úpravě. V obdobných nebo skutkově shodných případech správní orgány postupují obdobně. Mezi posuzovanou věcí a obdobnými věcmi nevznikly nedůvodné rozdíly. Proto byl výsledek posouzení výše příjmu předvídatelný a žalobkyně nemohla legitimně očekávat, že v jejím případě správní orgány budou postupovat odlišně. Žalobkyně požádala o daňové zvýhodnění na vyživované dítě formou slevy na dani a daňového bonusu. Nemohla legitimně předpokládat, že daň z příjmů fyzických osob o tuto slevu na dani nebude snížena. Je zcela na konkrétní osobě, jakým způsobem se rozhodne uplatňovat své nároky plynoucí ze zákona o daních z příjmů. I vyplacení přeplatku na dani v případě uplatnění nároku prostřednictvím podaného daňového přiznání může mít své dopady na výši příjmu pro účely dávek státní sociální podpory. V daném případě žalovaný vycházel ze stavu věci tak, jak byl zjištěn a prokázán a na základě toho rozhodoval ve věci.

6. **Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
7. Soud **ze správního spisu** zjistil, že žalobkyně požádala o přídavek na dítě dne 23. 3. 2022 a v dokladu o výši čtvrtletního příjmu za čtvrté čtvrtletí 2021 uvedla výši nemocenských dávek v březnu 2022 celkem 7 752 Kč, kterou doložila potvrzením Okresní správy sociálního zabezpečení Šumperk ze dne 23. 3. 2022. Podle potvrzení zaměstnavatele ze dne 22. 3. 2022 příjem žalobkyně za říjen 2021 činil celkem 29 701 Kč, za listopad 2021 celkem 4 933 Kč a náhrada mzdy za dobu prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti činil 8 928 Kč a příjem za prosinec 2021 částku 34 991 Kč.
8. Úřad práce k dotazu zaměstnavatele na započítané příjmy, protože žalobkyni se nelíbí zahrnutí bonusu do rozhodných příjmů, sdělil, že příjem stanoví § 5 zákona o státní sociální podpoře. Příjmy, které v tomto zákoně vyjmenované nejsou, se nepovažují za rozhodné příjmy, jako například daňový bonus. Úřad práce opakovaně požádal o potvrzení čistých příjmů žalobkyně. Zaměstnavatel potvrdil čistý příjem za rozhodné období čtvrtého čtvrtletí 2021 celkem 28 700 Kč s tím, že již byl připočten daňový bonus 194 Kč a odpočteno stravování 1 195 Kč od částky 29 701 Kč.
9. Žalobkyně ve vyjádření k podkladům rozhodnutí namítla, že zahrnutím slevy na dítě se jí rozhodné příjmy zvyšují a podle žalobkyně by se nemělo toto daňové zvýhodnění do rozhodného příjmu započítávat.
10. **Úřad práce rozhodl** dne 28. 4. 2022 tak, že žalobkyni přídavek na dítě nepřiznává. Společně posuzovanými osobami byla žalobkyně a její dvě nezletilé děti (dvojčata). Úřad práce uvedl životní minimum všech osob (8 390 Kč) a příjem, kterého dosáhla pouze žalobkyně, a to ve výši 28 703,67 Kč, což byl současně průměrný měsíční příjem rodiny za čtvrté čtvrtletí roku 2021. Protože měsíční průměr příjmů rodiny za čtvrté čtvrtletí 2021 (28 703,67 Kč) převyšuje součin zákonného koeficientu 3,40 a životního minima rodiny (3,40 x 8 390 Kč

= 28 526 Kč), přídavek na dítě žalobkyni nenáleží. Rozhodný příjem se stanoví podle § 5 zákona o státní sociální podpoře. Jde o příjmy, které jsou předmětem daně z příjmu fyzických osob podle zákona o daních z příjmů. Pro účely přídavku na dítě se započítává čistý příjem ze závislé činnosti. Po vyjasnění čistých příjmů žalobkyně u jejího zaměstnavatele byla provedena oprava u příjmu za říjen 2021, kdy byl v čisté mzdě zjištěn daňový bonus ve výši 194 Kč. Tento daňový bonus byl z příjmu odečten a byl započítán čistý příjem za říjen ve výši 29 507 Kč. V dalších příjmech nebyl daňový bonus vyplacen.

11. Odvolací námitky byly shodné se žalobními.
12. **Žalovaný v napadeném rozhodnutí o odvolání** nad rámec odůvodnění citovaného rozhodnutí úřadu práce zdůraznil, že nárok na dávku ze systému státní sociální podpory a její výplatu vzniká dnem splnění všech podmínek stanovených zákonem o státní sociální podpoře a podáním žádosti o přiznání dávky (§ 49 zákona o státní sociální podpoře). Podle § 17 citovaného zákona na přídavek na dítě má nárok nezaopatřené dítě, jestliže rozhodný příjem v rodině nepřevyšuje součin částky životního minima rodiny a koeficientu 3,40. Druhy příjmů, které se pro účely dávek státní sociální podpory považují za rozhodné, a způsob započítávání jednotlivých druhů příjmů jsou stanoveny v § 5 zákona o státní sociální podpoře pro účely zákona o státní sociální podpoře. Za rozhodný příjem se považují podle odst. 1 písm. a) bodu 1 citovaného ustanovení příjmy ze závislé činnosti podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“) s výjimkou vyjmenovaných příjmů, jak žalovaný citoval ve vyjádření k žalobě. Tyto příjmy se započítávají podle § 5 odst. 3 písm. a) zákona o státní sociální podpoře v kalendářním čtvrtletí, v němž byly zaúčtovány. Pokud v rozhodném období osoba pobírala dávky důchodového nebo nemocenského pojištění, započítávají se tyto příjmy v souladu s § 5 odst. 3 písm. b) zákona o státní sociální podpoře v tom kalendářním čtvrtletí, v němž byly vyplaceny. Příjmy ze závislé činnosti se započítávají podle § 5 odst. 3 písm. a) zákona o státní sociální podpoře v tom kalendářním čtvrtletí, v němž byly zaúčtovány. Pokud byla poplatníkovi daně z příjmů zvýšena, popřípadě snížena daň z příjmů podle zákona o daních z příjmů, příjem uvedený v odst. 1 se o toto zvýšení snižuje, popřípadě se o toto snížení zvyšuje v tom kalendářním čtvrtletí, v němž došlo k takovému zaúčtování (§ 5 odst. 2 věta třetí zákona o státní sociální podpoře).
13. Žalobkyně doložila, že ve čtvrtém čtvrtletí roku 2021, konkrétně v prosinci, pobírala peněžité dávky nemocenského pojištění ve výši 7 752 Kč. Žalobkyně tuto částku doložila potvrzením o vyplacených dávkách nemocenského pojištění za období od 3. 11. 2021 do 28. 11. 2021. Podle potvrzení zaměstnavatele její příjem za říjen 2021 byl ve výši 29 701 Kč, za listopad 2021 ve výši 4 933 Kč, příjmy získané z náhrady mzdy za dobu prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti byly ve výši 8 928 Kč a za prosinec 2021 ve výši 34 991 Kč. Z vyjádření zaměstnavatele a z výplatní pásky žalobkyně vyplývá, že v říjnu 2021 byl žalobkyni vyplacen daňový bonus 194 Kč, který zaměstnavatel zahrnul do čisté mzdy v potvrzení čtvrtletního příjmu. Součet citovaných částek dělený třemi dává výsledek 28 703,67 Kč. Jde o průměrný měsíční příjem rodiny za čtvrté čtvrtletí roku 2021.
14. K námitce žalobkyně ohledně zápočtu daňového bonusu žalovaný odkázal na vymezení příjmů v § 5 zákona o státní sociální podpoře stejně, jak ho citoval ve vyjádření k žalobě. Daňový bonus podle § 35 zákona o daních z příjmů se nezahrnuje do rozhodného příjmu. K námitce žalobkyně, že stejně jako daňový bonus neměl úřad práce započítat do

rozhodných příjmů ani slevu na dítě, žalovaný zdůraznil, že posouzení nároku na přídavek na dítě nezávisí na volné úvaze správního orgánu. Správní orgán má povinnost postupovat v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, kterými je vázán, přičemž tyto podmínky jsou nepřekročitelné. Rozsah státní sociální podpory a vymezení okruhu osob, které mohou těžit při splnění zákonných podmínek z podpory státu, je záležitostí sociální politiky státu, tedy prioritně zákonodárné moci. Je tedy na vůli zákonodárce, jakým způsobem stanoví rozsah a vymezí podmínky státní sociální podpory. Ministerstvo ani úřad práce nejsou oprávněni ke stanovení podmínek pro splnění nároku pro poskytování dávek státní sociální podpory a její výše. To je plně v kompetenci zákonodárce.

15. K námitkám žalobkyně a poukazu na paradox, že rozdílné nároky vznikají osobám, které uplatňují slevy na dítě průběžně oproti těm, kteří si podávají roční vyúčtování daní, žalovaný uvedl následující. Jednou z podmínek, které je nutné splnit, aby bylo možné v průběhu zdaňovacího období uplatňovat či neuplatňovat nezdanitelné části daňového základu, je prohlášení poplatníka daně z příjmů. Podpisem prohlášení poplatníka daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti pro zdaňovací období, respektive jeho část se u zaměstnavatele stanoví způsob srážení záloh na daň z příjmů. Zaměstnanec ve formuláři uvádí slevy a zvýhodnění, na které má nárok, a které zaměstnavatel na základě tohoto prohlášení zohlední ve mzdě. Jedná se například o daňové zvýhodnění na děti nebo slevu na dani na studenta. Je na uvážení poplatníka, který způsob uplatnění slevy na vyživované děti v průběhu zdaňovacího období použije. Žalovaný souhlasil se žalobkyní, že daň z příjmu, kterou zaměstnavatel počítá, je po započtení slevy na dítě nižší a tím dojde k navýšení částky, která je zaměstnanci každý měsíc vyplacena. Jestliže je výsledná daň záporná, zaměstnanec obdrží navíc daňový bonus. Slevu na dítě může zaměstnanec uplatňovat každý měsíc, ale uplatnit ji může také jednou za rok při ročním zúčtování příjmů. Je na zvážení každého zaměstnance, jaký způsob zvolí. V souvislosti s nárokem na přídavek na dítě je však třeba upozornit, že podle § 5 odst. 2 věty třetí zákona o státní sociální podpoře platí, že byla-li poplatníkovi daň z příjmu zvýšena, popřípadě snížena daň z příjmů podle zákona o daních z příjmů, příjem uvedený v odstavci 1 (§ 5 zákona o státní sociální podpoře) se o toto zvýšení snižuje, popřípadě se o toto snížení zvyšuje v tom kalendářním čtvrtletí, v němž došlo k takovému zúčtování. To znamená, že bude-li například v únoru 2023 po provedení ročního zúčtování záloh za rok 2022 vrácen přeplatek na dani z příjmů, považuje se tento přeplatek za příjem za první čtvrtletí roku 2023. V posuzovaném případě žalobkyně uplatňovala slevu na dítě ve všech třech měsících rozhodného období a z toho úřad práce vycházel.
16. Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba **není** důvodná.
17. Spornou otázkou bylo, jestli měly správní orgány do rozhodného příjmu započítat slevu na dítě.
18. Podle § 5 odst. 1 písm. a) bod 1 zákona o státní sociální podpoře „za příjem se pro účely stanovení rozhodného příjmu považují z příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů a nejsou od této daně osvobozeny, tyto příjmy ze závislé činnosti podle zákona o daních z příjmů, s výjimkou částky, která se považuje za příjem z důvodu bezplatného používání motorového vozidla pro služební účely podle zákona o daních z příjmů a s výjimkou částky odpovídající příjmu, kterého dosáhlo nezaopatřené dítě, a to v rozsahu stanoveném v odstavci 8, a to po odpočtu výdajů

vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, po odpočtu dalších výdajů, odpočítávaných z takových příjmů podle zákona o daních z příjmů, po odpočtu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pokud nebyly pojistné a příspěvek zahrnuty do těchto výdajů, a po odpočtu daně z příjmů připadající na tyto příjmy.“

19. Z citovaného ustanovení vyplývá, že **započitatelný je tzv. „čistý“ příjem**. Od tohoto příjmu pak žalobkyně nemůže odečítat žádné položky, protože tento postup nemá oporu v zákoně (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu – dále jen „NSS“ – č. j. 1 Ads 125/2016-26).
20. Zákon o státní sociální podpoře v § 68 jednoznačně vymezuje způsob, jakým se jednotlivé příjmy prokazují. V případě příjmu zaměstnance, u kterého je rozhodným obdobím kalendářní čtvrtletí, se za takový doklad považuje potvrzení zaměstnavatele [§ 68 odst. 2 písm. a) bod 1 ve spojení s § 5 odst. 1 písm. a) bod 1 zákona o státní sociální podpoře]. Úřad práce k dotazu zaměstnavatele tyto příjmy se zaměstnavatelem opětovně prověřil a upřesnil čistou mzdu žalobkyně za rozhodné období.
21. Klíčové ve věci je započítání příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob. Tím není daňový bonus, protože ho z předmětu citované daně vylučuje § 4 odst. 1 písm. z) zákona č. 586/1992 Sb.
22. Sleva na dítě je stejně jako daňový bonus daňovým zvýhodněním. Jedná se o tzv. negativní daňovou povinnost, která je fakticky nárokem subjektu na určité peněžité plnění z veřejného rozpočtu. Jde o peněžité plnění daňového charakteru, na které vzniká hmotněprávní nárok *ex lege*, jsou-li splněny zákonné podmínky pro jeho vznik. Jde o daňovou výhodu pro určitou skupinu daňových subjektů. Jedná se o výhodu snížením daňového zatížení formou zmenšení daňové povinnosti (srov. PELC, Vladimír. § 35 [Sleva na dani]. In: PELC, Vladimír. Zákon o daních z příjmů. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 922, marg. č. 1; rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 3. 2022, č. j. 18 Ad 2/2022-34).
23. Sleva na dani je fakultativním (dobrovolným) daňovým prvkem. Poplatník si ho musí uplatnit v prohlášení, které podává zaměstnavateli podle § 38k odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb. (dále jen „prohlášení“). Jde o částku, o kterou poplatník snižuje svou daňovou povinnost a současně zvyšuje svůj příjem. Může tak učinit v souladu s § 38k odst. 4 nebo 5 zákona č. 586/1992 Sb. Důsledkem je pak zvýšení příjmu měsíčně anebo při vyúčtování jedenkrát za rok.
24. Ustanovení § 5 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře stanoví rozhodné období a stanoví, ve kterých případech se příjmy započítávají podle jejich zaúčtování a kdy podle jejich vyplacení. Příjmy podle § 5 odst. 1 písm. a) bod 1 zákona o státní sociální podpoře, tj. mzda a také měsíční sleva na dani, se započtou do rozhodného příjmu v závislosti na tom, kdy byly zaúčtovány.
25. Pokud jde o slevu na dani jakožto snížení daně, podle § 5 odst. 2 věty třetí zákona o státní sociální podpoře platí, že „byla-li poplatníkovi daně z příjmů zvýšena, popřípadě snížena daň z příjmů podle zákona o daních z příjmů, příjem uvedený v odstavci 1 se o toto zvýšení snižuje, popřípadě se o toto snížení zvyšuje v tom kalendářním čtvrtletí, v němž došlo k takovému zaúčtování.“

26. Jinými slovy, pokud se sleva na dani účtuje do příjmů každý měsíc, jak o to žalobkyně požádala v prohlášení, tak se každý měsíc zaúčtuje a úřad práce je povinen do příjmů rozhodných pro výpočet nároku na přídavek na dítě započítat **skutečný příjem**, který byl již upraven (zvýšen) o uplatněnou slevu na dani. Pokud žalobkyně požádala o měsíční odečet slevy na dítě, zvýšila tím svůj měsíční příjem.
27. Takový postup zákon umožňuje a stanoví. Naopak, zákon neumožňuje nijak finančně vyrovnávat důsledky, které plynou ze dvou odlišných možností uplatnění slevy na dítě. Žalobkyně brojí ve skutečnosti proti znění zákona, jehož znění je v rukou zákonodárce a je výsledkem sociální politiky státu. Nejde o mezeru v zákoně nebo jinou vadu zákona, kterou má překlenout správní orgán či soud výkladem. V daném případě nejde o protiústavnost ani nezákonnost. Nelze také vždy předem předjímat, jakých příjmů žadatel dosáhne.
28. Rozhodné příjmy se posuzují jako příjmy skutečné. Sleva na dani ovlivňuje ekonomickou situaci rodiny. V posuzovaném případě úřad práce ověřil, že sleva na dani byla v rozhodném období uplatněna a zvýšila příjem žalobkyně, projevila se v její majetkové sféře a měla vliv na nárok na přídavek na dítě. Cíl poskytnutí přídavku na dítě je stejný jako u zvýšení příjmu slevou na dítě, tj. pomoci s krytím nákladů na výživu a ostatní základní osobní potřeby dítěte (§ 1 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře) pouze těm rodinám, jejichž příjem nedosahuje určité společensky uznané hranice a zmíněnou pomoc státu tudíž reálně potřebují. Existence nároku se tedy odvíjí od ekonomické situace rodiny, a to nepochybně situace skutečné, nikoli pouze účetní (srov. rozsudky NSS č. j. 3 Ads 137/2007-61, č. j. 4 Ads 38/2012-30).
29. Nedůvodná je námitka diskriminace žadatelů, kteří uplatňují slevu na dítě měsíčně oproti těm, kteří ji uplatňují ročně.
30. V usnesení ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. IV. ÚS 497/09, Ústavní soud vyslovil závěr, že zákon, jež zvýhodňuje či znevýhodňuje jednu skupinu či kategorii osob oproti jiným, nemůže být sám o sobě bez dalšího označen za porušení principu rovnosti. Zákonodárce má určitý prostor k úvaze, zda takové odlišné zacházení zakotví. Musí přitom dbát o to, aby zvýhodňující či znevýhodňující přístup byl založen na objektivních a rozumných důvodech a aby i mezi tímto cílem a prostředky k jeho dosažení existoval vztah přiměřenosti (viz. např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věcech Abdulaziz, Cabales a Balkandali z roku 1985).
31. V daném případě má soud za to, že k neodůvodněným rozdílům v právní úpravě mezi skupinou osob, kteří uplatňují slevu na dítě měsíčně, proti těm, kteří ji uplatní v ročním zúčtování, nedošlo.
32. Již v důvodové zprávě k zákonu o státní sociální podpoře je uvedeno, že nová koncepce dávek státní sociální podpory předpokládá, že rodiny a občané si budou zabezpečovat co nejširší okruh potřeb vlastními silami, tj. především pracovním příjmem a z něho odvozenými dávkami. Stát svou podporou a pomocí bude zasahovat pouze tam, kde ze subjektivních nebo objektivních důvodů nestačí občan nebo rodina zabezpečit své potřeby vlastními silami na společensky přijatelné úrovni, a tam, kde má stát zájem člověka a rodinu stimulovat, podpořit, popř. chránit.

33. K § 5 zákona o státní sociální podpoře pak důvodová zpráva výslovně uvádí, že příjmy rozhodné pro přiznání dávek státní sociální podpory se vymezují tak, aby zahrnuly všechny příjmy, které zpravidla rozhodným způsobem ovlivňují zajištění životních nákladů rodiny.
34. Právo na rovnost v právech (zákaz diskriminace) není absolutním zákazem rozlišování mezi jednotlivými skupinami adresátů základních práv, ale zákazem nedůvodného rozlišování mezi těmito adresáty (k této otázce srov. rozsudek NSS č. j. 5 Ads 181/2014-21 a tam citovanou judikaturu). V daném případě měla žalobkyně možnost svobodně si zvolit, jakým způsobem uplatní slevu na dítě. Tento postup záležel zcela na ní a nic jí nebránilo využít ročního zúčtování.
35. Soud připomíná, že podle rozsudku NSS č. j. 4 Ads 62/2007-81, „rozsah státní sociální podpory a vymezení okruhu osob, které mohou při splnění zákonných podmínek z podpory státu benefitovat, je záležitostí sociální politiky státu, tedy prioritně moci zákonodárné, nikoliv moci soudní. Je na vůli zákonodárce, jakým způsobem stanoví rozsah a vymezí podmínky státní sociální podpory.“
36. Soud nepřisvědčil žalobní námitce, že správní orgány porušily zásadu souladu s veřejným zájmem a zásadu předvídatelnosti a legitimního očekávání (§ 2 odst. 4 správního řádu). Naopak, správní orgány postupovaly v souladu se zákonem, neměly možnost správního uvážení. Soud nezjistil, že by správní orgány obdobné či stejné případy neposuzovaly stejně. Žalobkyně nemohla legitimně očekávat, že by správní orgány v rozporu se zákonem odečetly od příjmu daňovou slevu, tedy zaúčtovaný a vyplacený skutečný příjem žalobkyně.
37. Závěrem soud shrnuje, že správní orgány zjistily skutkový stav tak, že o něm nebyly důvodné pochybnosti, vybraly správně právní předpisy, pod které jej subsumovaly a z toho vyvodily v souladu se zákonem správné skutkové i právní závěry, se kterými se soud ztotožnil, a proto žalobu zamítl.
38. Soud v souladu s § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobkyně v něm neměla úspěch a správnímu orgánu takové právo ve věcech sociální péče nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 31. října 2023

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně